รายงานประจำปี

สถาบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

๒๕๖๘

ANNUAL REPORT

NATURAL RESOURCES AND ENVIRONMENT INSTITUTE

2026

ที่ตั้ง : 179 หมู่ 3 ต.ไม้ฝาด อ.สิเกา จ.ตรัง 92150

โทรศัพท์จองการเข้าชมพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ

098-016-1076

nrei.ticket@gmail.com

สถาบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
สารจากผู้บริหาร	1
ส่วนนำ	2
ส่วนที่ 1 **แนะนำสถาบันฯ**	2
• โครงสร้างการบริหารหน่วยงาน	3
• เป้าหมาย	4
ส่วนที่ 2 **สรุปผลดำเนินงานตามพันธกิจ สถาบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**	5
• นโยบายด้านการจัดการศึกษา	6
• นโยบายด้านการสร้างผลงานวิจัย	10
• นโยบายด้านการบริการวิชาการ	19
• นโยบายด้านการบริหารจัดการองค์กร	26
ส่วนที่ 3 **สรุปภาพรวมผลการดำเนินงานประจำปี**	31

สารจากผู้บริหาร

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 สถาบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มุ่งขับเคลื่อนองค์กรตามวิสัยทัศน์ "สถาบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นสถาบันฯ ที่สนับสนุนการผลิตกำลังคน สร้างงานวิจัยและบริการวิชาการ โดยการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ" โดยดำเนินพันธกิจด้านการสนับสนุนการจัดการศึกษา การวิจัย การบริการวิชาการ และการบริหารจัดการองค์กรอย่างต่อเนื่อง ภายใต้การใช้ทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า สถาบันฯ ได้ยกระดับพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำและแหล่งเรียนรู้ด้านทรัพยากรทางทะเลให้รองรับการเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติ การวิจัย และการถ่ายทอดองค์ความรู้ ควบคู่กับการพัฒนางานวิจัยด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเล การให้บริการวิชาการแก่สังคม และการต่อยอดศักยภาพของห้องปฏิบัติการ เครื่องมือวิทยาศาสตร์ และบุคลากรสู่การให้บริการที่หลากหลายและสร้างรายได้เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งพัฒนาระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ส่งเสริมศักยภาพบุคลากร และสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เกื้อกูลและมีส่วนร่วม

ความสำเร็จในการดำเนินงานตลอดปีที่ผ่านมาเกิดจากความร่วมมือของบุคลากร ผู้รับบริการ นักศึกษา ชุมชน ตลอดจนหน่วยงานและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ในนามของสถาบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอขอบคุณทุกภาคส่วนที่ให้ความไว้วางใจ สนับสนุน และมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนภารกิจของสถาบันฯ มาโดยตลอด สถาบันฯ จะยังคงมุ่งพัฒนาองค์ความรู้ งานวิจัย การบริการวิชาการ และแหล่งเรียนรู้ให้มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของสังคม พร้อมเสริมสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ เพื่อนำองค์ความรู้และทรัพยากรที่มีอยู่ไปสร้างคุณค่าแก่สังคม ส่งเสริมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ทองหนูนุ้ย
ผู้อำนวยการสถาบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ส่วนนำ

ความเป็นมา

สถาบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สถาบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มุ่งขับเคลื่อนการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ "สถาบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นสถาบันฯ ที่สนับสนุนการผลิตกำลังคน สร้างงานวิจัย และบริการวิชาการ โดยการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ" เพื่อให้การดำเนินพันธกิจสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย ตลอดจนตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 สถาบันฯ กำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาใน 4 ด้านสำคัญ ได้แก่ (1) ด้านการสนับสนุนการจัดการศึกษา มุ่งเพิ่มประสิทธิภาพการสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง (2) ด้านการสร้างผลงานวิจัย มุ่งพัฒนางานวิจัยและระบบนิเวศการวิจัยในระดับชาติและนานาชาติ (3) ด้านการบริการวิชาการ มุ่งพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้โลกใต้น้ำและการฝึกอบรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ (4) ด้านการบริหารจัดการองค์กร มุ่งบูรณาการการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรบุคคลและโครงสร้างพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพและความคุ้มค่าสูงสุด

การขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าว สถาบันฯ ให้ความสำคัญกับการนำศักยภาพด้านบุคลากร องค์ความรู้ เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการ พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำและโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์อย่างบูรณาการ ควบคู่กับการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติพัฒนางานวิจัยด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ต่อยอดงานประจำสู่งานวิจัย (ROUTINE TO RESEARCH: R2R) และพัฒนาโปรแกรมการวิจัย เพื่อสนับสนุนการจัดการพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลทั้งในและนอกถิ่นอาศัยตลอดจนพัฒนาการบริการวิชาการที่สร้างประโยชน์แก่สังคมและสามารถสร้างรายได้เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานอย่างยั่งยืน

ขณะเดียวกัน สถาบันฯ ให้ความสำคัญกับการยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร โดยนำระบบสารสนเทศมาใช้สนับสนุนการปฏิบัติงานส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล พัฒนาศักยภาพและความก้าวหน้าของบุคลากรสร้างการมีส่วนร่วมและวัฒนธรรมองค์กรที่เกื้อกูล ตลอดจนส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การดำเนินงานทั้ง 4 ด้านเชื่อมโยงและสนับสนุนซึ่งกันและกัน อันนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินพันธกิจ การสร้างคุณค่าแก่สังคม และการพัฒนาสถาบันฯ อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

โครงสร้างการบริหารหน่วยงาน

หน่วยงาน สถาบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

ตราสัญลักษณ์
สถาบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- **พะยูน** หมายถึง ความเป็นตัวแทนของทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่มาในจังหวัดตรังและใกล้สูญพันธุ์
- **สีประจำ** สถาบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สีเขียว สีน้ำเงิน หมายถึง ตัวแทนของสิ่งแวดล้อมทางบกและทางทะเล

วิสัยทัศน์
สถาบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

"สถาบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นสถาบันที่สนับสนุนการผลิตกำลังคน สร้างงานวิจัยและบริการวิชาการโดยการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ"

เป้าหมาย

“แหล่งเรียนรู้ การวิจัยและบริการวิชาการ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมฝั่งอันดามัน”

นโยบายการพัฒนา

สถาบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

01 นโยบายด้านการจัดการศึกษา

- การเพิ่มประสิทธิภาพการสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง

02 นโยบายด้านการสร้างผลงานวิจัย

- การวิจัยและพัฒนาระบบนิเวศการวิจัยระดับชาติและนานาชาติ

03 นโยบายด้านการบริการวิชาการ

- พัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้โลกใต้น้ำและการฝึกอบรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

04 นโยบายด้านการบริหารจัดการองค์กร

- องค์กรที่มีการบูรณาการการใช้ประโยชน์ทั้งทรัพยากรบุคคลและโครงสร้างพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ

ข้อมูลบุคลากร

สถาบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สรุปผลการดำเนินการตามพันธกิจ

สถาบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

ด้านสนับสนุนการจัดการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 1

การเพิ่มประสิทธิภาพการสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง

1.1 พัฒนาและปรับปรุงกลไกเพื่อการเข้าถึงแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ของสถาบันให้มีความหลากหลายหน่วยงานจัดการศึกษามากขึ้น

1) สถาบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้พัฒนาระบบบริหารจัดการการจองเข้าชมพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำออนไลน์(https://nrei.rmutsv.ac.th/aqsystem/Booking_aquarium/#/) (ดังภาพที่ 1) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนและสนับสนุนกิจกรรมอาสาสมัครนักศึกษาในการฝึกทักษะการปฏิบัติงานจริง โดยพัฒนากระบวนการให้บริการและงานสารบรรณสู่รูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบ ครอบคลุมการเลือกวัน เวลา ระบุจำนวนผู้เข้าชม การดาวน์โหลดและแนบไฟล์หนังสือขออนุญาตราชการในรูปแบบดิจิทัล เพื่อเข้าสู่กระบวนการพิจารณาอนุมัติอย่างเป็นระบบและโปร่งใส

การขับเคลื่อนระบบดังกล่าวส่งผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม โดยสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการพื้นที่และรอบการเข้าชมแบบหมู่คณะ ช่วยลดความแออัดเชิงพื้นที่และยกระดับมาตรฐานการให้บริการสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันยังช่วยลดขั้นตอนความซ้ำซ้อนและระยะเวลาการดำเนินงานสารบรรณ โดยหน่วยงานผู้ขอรับบริการสามารถติดตามสถานะการอนุมัติคำขอได้สะดวกรวดเร็วผ่านระบบการแจ้งเตือนทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ ระบบยังทำหน้าที่เป็นฐานข้อมูลดิจิทัลในการรวบรวมสถิติสถาบันการศึกษาและหน่วยงานภายนอกที่เข้าเยี่ยมชม เพื่อนำข้อมูลไปใช้วางแผนพัฒนาการเรียนรู้ การบริการวิชาการและพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของสถาบันให้ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 1 ระบบบริหารจัดการการจองเข้าชมพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำออนไลน์

1.2 พัฒนาการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติร่วมกับหน่วยงาน

จัดการศึกษาจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยและเครือข่ายทางวิชาการภายในประเทศ

1) สถาบันฯ ได้ยกระดับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร โครงสร้างพื้นฐาน และเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติการในหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งเน้นการบูรณาการองค์ความรู้ทางทฤษฎีร่วมกับประสบการณ์ในสถานการณ์และพื้นที่ปฏิบัติการจริง เพื่อเสริมสร้างทักษะทางวิชาชีพและกระบวนการทำงานแก่นักศึกษาอย่างรอบด้าน สอดรับกับเป้าหมายการพัฒนานักศึกษาตามเอกลักษณ์ "สร้างนักปฏิบัติมืออาชีพ"

ในการนี้ สถาบันฯ ร่วมกับคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง บูรณาการการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาระบบการจัดการคุณภาพและความปลอดภัยทางอาหาร สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาอุตสาหกรรมอาหารและผลิตภัณฑ์ประมง ชั้นปีที่ 1 (ดังภาพที่ 2) โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการวิเคราะห์ไมโครพลาสติกจริงด้วยเทคนิค FOURIER TRANSFORM INFRARED SPECTROSCOPY (FTIR) ซึ่งเป็นเครื่องมือขั้นสูงที่ใช้ในการตรวจสอบและจำแนกชนิดของวัสดุพอลิเมอร์ผ่านคุณสมบัติการดูดกลืนรังสีอินฟราเรด การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์จริงดังกล่าวช่วยเพิ่มพูนทักษะเชิงเทคนิค เสริมสร้างความพร้อมด้านการควบคุมมาตรฐานความปลอดภัย และสามารถนำไปต่อยอดในการประกอบวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 2 นักศึกษาสาขาวิชาอุตสาหกรรมอาหารและผลิตภัณฑ์ประมง คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง ฝึกปฏิบัติการวิเคราะห์ไมโครพลาสติกด้วยเทคนิค Fourier Transform Infrared Spectroscopy (FTIR)

2) สถาบันฯ ได้พัฒนาให้เป็นแหล่งการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม (Field Practices) ผ่าน 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมจิตอาสา โดยเปิดรับนักเรียนและนักศึกษาเข้าร่วมสนับสนุนภารกิจหลักทั้งการจัดการระบบนิเวศสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ การอนุบาลและฟื้นฟูสัตว์ทะเลหายาก ตลอดจนการทำหน้าที่ผู้นำชมเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้แก่ผู้เข้าเยี่ยมชม ในปีนี้ สถาบันฯ ได้ร่วมกับโรงเรียนปะเหลียนผดุงศิษย์นำนักเรียนเข้าร่วมปฏิบัติงานกับผู้เชี่ยวชาญ (ดังภาพที่ 3) ซึ่งนอกจากจะช่วยเสริมสร้างทักษะวิชาชีพ การสื่อสาร และการทำงานร่วมกันแล้ว ยังปลูกฝังจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ และขยายเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาภายนอกอย่างยั่งยืน

ภาพที่ 3 นักเรียนจากโรงเรียนปะเหลียนผดุงศิษย์เข้าร่วมปฏิบัติงานกับผู้เชี่ยวชาญผ่านโครงการโครงการจิตอาสา

3) กิจกรรมการฝึกงานและการฝึกปฏิบัติการภาคสนามด้านการอนุรักษ์พะยูนและสัตว์ทะเลหายาก โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ร่วมปฏิบัติงานจริงกับผู้เชี่ยวชาญของสถาบันฯ ในภารกิจสำคัญ ได้แก่ การดูแลและฟื้นฟูสุขภาพสัตว์ทะเลหายาก การฟื้นฟูระบบนิเวศทางทะเล ตลอดจนการร่วมศึกษาวิจัยและการจัดการฐานข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 สถาบันฯ ได้รับนักศึกษาเข้ารับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพจากสถาบันการศึกษา ได้แก่ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทางทะเล คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทางทะเลและการจัดการชายฝั่ง คณะเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต (ดังภาพที่ 4) การดำเนินงานดังกล่าวนอกจากจะเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างทักษะวิชาชีพประสบการณ์ภาคสนาม และความตระหนักรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลเชิงลึกแก่นักศึกษาแล้ว ยังช่วยขยายเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาเพื่อร่วมกันผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์ทางทะเลอย่างยั่งยืน

ภาพที่ 4 นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทางทะเลและการจัดการชายฝั่ง คณะเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต

ด้านการสร้างผลงานวิจัย

ยุทธศาสตร์ที่ 1

การพัฒนาการวิจัยและระบบนิเวศการวิจัยระดับชาติและนานาชาติ

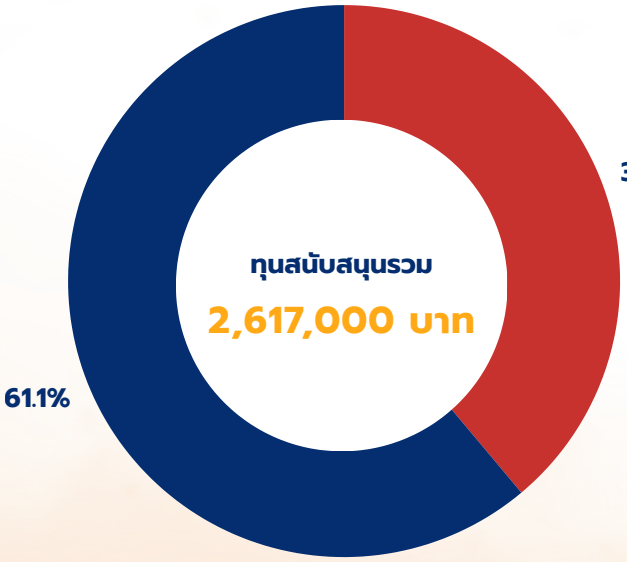
2.1 พัฒนาโปรแกรมการวิจัยที่มีลักษณะการวิจัยร่วมกันในประเด็นเป็นปัญหาที่ต้องใช้ศาสตร์ที่หลากหลายสาขา (Mega-project Platform)

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 สถาบันฯ ได้ยกระดับความร่วมมือทางวิชาการและพัฒนาระบบนิเวศการวิจัย โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงความเข้าใจ (MOU) กับเครือข่ายพันธมิตรระดับประเทศ (ดังภาพที่ 5) ได้แก่ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภายใต้โครงการสำรวจและประเมินความหลากหลายทางชีวภาพในป่าชายเลน เพื่อจัดทำฐานข้อมูลของประเทศไทยและต่อยอดกลไกการเงินด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

จากการบูรณาการงานวิจัยเชิงพื้นที่และศาสตร์ที่หลากหลาย ส่งผลให้มหาวิทยาลัยได้รับการสนับสนุนงบประมาณวิจัยรวมทั้งสิ้น 6 โครงการ รวมเป็นเงิน 2,617,000 บาท ซึ่งสถาบันฯ ได้รับการจัดสรรงบประมาณวิจัยจำนวน 2 โครงการ ได้แก่ การศึกษาความหลากหลายของปลาในพื้นที่ป่าชายเลนชุมชนจังหวัดตรัง และการศึกษาความหลากหลายของแพลงก์ตอนพืชในพื้นที่ป่าชายเลนชุมชนและป่าชายเลนธรรมชาติ จังหวัดตรัง (งบประมาณ 1,018,000 บาท) ร่วมกับคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง จำนวน 4 โครงการ (งบประมาณ 1,599,000 บาท) (ดังภาพที่ 6) การดำเนินงานดังกล่าวนับเป็นผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์ของการขับเคลื่อนงานวิจัยร่วมแบบ MEGA-PROJECT PLATFORM ที่สร้างฐานข้อมูลสำคัญในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่งอย่างยั่งยืน

ภาพที่ 5 การลงนามบันทึกข้อตกลงความเข้าใจ (MOU) กับเครือข่ายพันธมิตรระดับประเทศ ภายใต้โครงการสำรวจและประเมินความหลากหลายทางชีวภาพในป่าชายเลน เพื่อจัดทำฐานข้อมูลของประเทศไทยและต่อยอดกลไกการเงินด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ภาพที่ 6 เงินทุนสนับสนุนงบประมาณการวิจัย จำนวน 6 โครงการ

2.2 พัฒนาโปรแกรมการวิจัยที่ตอบสนองการพัฒนาการจัดการ

พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ (Aquarium Research: Ex-in Situ Conservation Research Program)

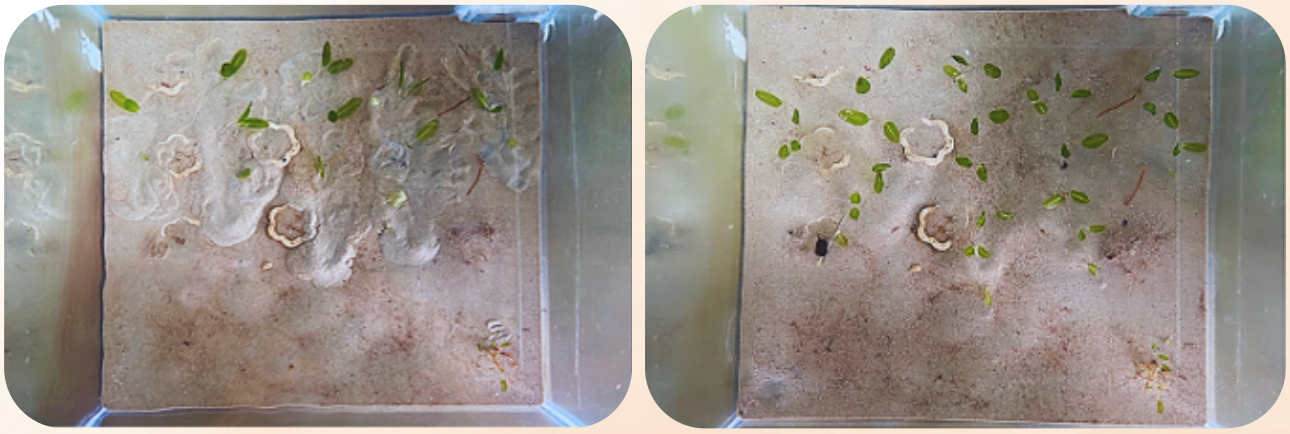
สถาบันฯ ได้ดำเนินโครงการศึกษาการฟื้นฟูเพื่ออนุรักษ์หญ้าทะเลในวิกฤตสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป ภายใต้โครงการ U-VOLUNTEER รักษ์เล รักษ์พะยูน โดยลงนามบันทึกข้อตกลงความเข้าใจ (MOU) ร่วมกับมูลนิธิสุทธิรัตน์ อยู่วิทยา ในวงเงินงบประมาณ 200,000 บาท ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เพื่อรับมือกับวิกฤตการณ์เสื่อมโทรมของแหล่งหญ้าทะเลในจังหวัดตรังอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และผลกระทบจากกิจกรรมของมนุษย์ โดยมุ่งเน้นการวิจัยพัฒนาการเพาะพันธุ์หญ้าทะเลในระบบโรงเรือน/ห้องปฏิบัติการ เพื่อเป็นแหล่งอาหารเพื่อรองรับการเป็นอาหารของพะยูนได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งฟื้นฟูแปลงหญ้าทะเลธรรมชาติและการถ่ายทอดองค์ความรู้ (KNOW-HOW) สู่ชุมชนและเครือข่ายอนุรักษ์ในพื้นที่

1) การดำเนินงานครอบคลุมการทดลองเพาะขยายพันธุ์หญ้าทะเล ณ โรงเรือนเพาะหญ้าทะเล คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง และโรงพยาบาลสัตว์น้ำราชมงคลตรัง (ดังภาพที่ 7) ภายใต้กิจกรรมฟื้นฟูระบบนิเวศหญ้าทะเล อนุรักษ์ปะการัง และส่งเสริมการเลี้ยงหอยเป๋าฮื้ออย่างยั่งยืน

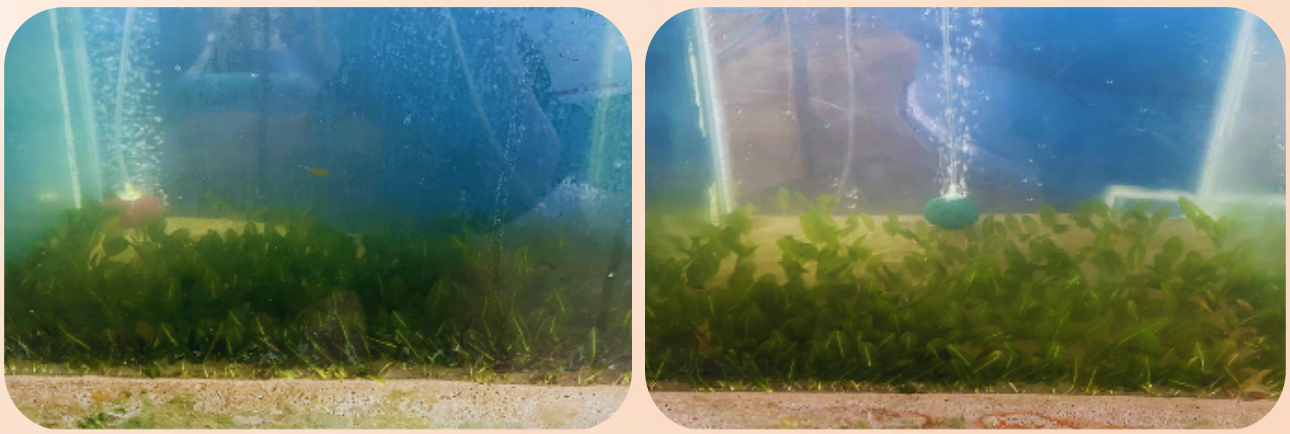

ภาพที่ 7 หญ้าทะเลในโรงเรือนเพาะหญ้าทะเล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

จากการเพาะขยายพันธุ์หญ้าทะเลในระบบโรงเรือนเพาะชำ พบว่าหญ้าใบมะกรูด (HALOPHILA OVALIS) โดยมีอัตราการงอกใหม่เฉลี่ย 2–3 คู่ใบต่อสัปดาห์ (ดังภาพที่ 8) และมีความสมบูรณ์มากกว่าในแปลงปลูกตามธรรมชาติอย่างชัดเจน มีขนาดความยาวใบเฉลี่ย 2–3 เซนติเมตร และความกว้างใบเฉลี่ย 1.3–1.5 เซนติเมตร ซึ่งมีขนาดใหญ่กว่าหญ้าในธรรมชาติที่มีความยาวใบเพียง 1–1.5 เซนติเมตร และความกว้างของใบ 0.5–0.8 เซนติเมตร (ดังภาพที่ 9) แสดงให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมในการเพาะมีความเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของหญ้าชนิดนี้ ขณะเดียวกัน หญ้าทะเลชนิดอื่น ได้แก่ หญ้าชะเงาใบมน (*Cymodocea rotundata*), หญ้ากุยช่ายทะเล (*Halodule uninervis*) และหญ้ากุยช่ายเข็ม (*Halodule pinifolia*) มีความยาวใบเพิ่มขึ้นเล็กน้อย 0.5 เซนติเมตร ซึ่งแสดงถึงศักยภาพของระบบโรงเรือนในการรองรับการเพาะพันธุ์หญ้าทะเลหลากหลายสายพันธุ์เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การฟื้นฟูเชิงพื้นที่ต่อไป

1 สัปดาห์ | 2 สัปดาห์

3 เดือน | 4 เดือน

ภาพที่ 8 ลักษณะของหญ้าใบมะกรูด (*Halophila ovalis*) ในตู้ทดลองที่วัดอัตราการหงอกใหม่

ภาพที่ 9 ขนาดของหญ้าใบมะกรูด (Halophila ovalis) ในธรรมชาติ

2) การสำรวจและกำหนดพื้นที่สำหรับปลูกหญ้าทะเลบริเวณเกาะผี บ้านพรุจูด ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกาจังหวัดตรัง (ดังภาพที่ 10) ผลการติดตามและประเมินการเจริญเติบโตของหญ้าคาทะเล (*ENHALUS ACOROIDES*) ในแปลงปลูกธรรมชาติ บ่งชี้ถึงแนวโน้มการฟื้นตัวและความสมบูรณ์อย่างชัดเจน โดยต้นกล้าในระยะ ระยะเวลาปลูก 1 เดือน มีความยาวใบเฉลี่ย 4.15–9.47 เซนติเมตร และพัฒนาต่อเนื่องในระยะ ระยะเวลาปลูก 5 เดือน จนมีความยาวใบเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 12.65–25.38 เซนติเมตร เมื่อเปรียบเทียบกับหญ้าที่เจริญเติบโตตามธรรมชาติซึ่งมีความยาวใบเฉลี่ย 34.66–39.01 เซนติเมตร แม้ในช่วงเดือนมีนาคม 2568 ความยาวใบจะสั้นลงเหลือ 4–15 เซนติเมตร แต่ในห้วงการติดตามเดือนพฤษภาคม ถึงสิงหาคม 2569 ความยาวใบได้ปรับตัวและเพิ่มขึ้นเป็น 36.1–59.13 เซนติเมตร ซึ่งความยาวใบที่เพิ่มขึ้นในห้วงเวลาดังกล่าวสะท้อนถึงความสมบูรณ์ที่เพิ่มขึ้นของหญ้าคาทะเลในแปลงปลูก ตลอดจนยังพบการเกิดดอกและผล ซึ่งถือเป็นสัญญาณที่ดีของการสืบพันธุ์ตามธรรมชาติ อันนำไปสู่การฟื้นตัวของระบบนิเวศแนวหญ้าทะเลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 10 ติดตามและประเมินหญ้าทะเล บริเวณเกาะผี บ้านพรุจูด ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง

3) นอกจากนี้ยังมีการดำเนินการวางแปลงสำรวจสัตว์น้ำที่พบในพื้นที่แปลงปลูกหญ้าทะเลและนอกแปลงปลูกหญ้าทะเลในพื้นที่ชายฝั่งบริเวณเกาะผี อ.สิเกา จ.ตรัง ในเดือนกรกฎาคม 2569 (ดังภาพที่ 11) ซึ่งพื้นที่แปลงปลูกยังทำหน้าที่เป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน โดยพบความหลากหลายของสัตว์น้ำในแปลงปลูกหญ้าทะเล 6 ชนิด และนอกแปลงปลูก 3 ชนิด จากการศึกษาปี 2567 พบสัตว์น้ำ 4 ชนิด แต่ในปีที่ทำการสำรวจพบเพิ่มขึ้นเป็น 6 ชนิด อาทิ ปลาสลิดหินลายจุด ปลาช่อนทรายแก้ว กุ้งแชบ๊วย และกุ้งกุลาดำ ซึ่งมีความชุกชุมมากกว่าพื้นที่ทรายนอกแปลงปลูก (ดังภาพที่ 12)

ภาพที่ 11 การวางแปลงสำรวจสัตว์น้ำที่พบในพื้นที่แปลงปลูกหญ้าทะเลและนอกแปลงปลูกหญ้าทะเลในพื้นที่ ชายฝั่งบริเวณเกาะผี อ. สิเกา จ. ตรัง ในเดือนกรกฎาคม 2569

ปลาสลิดหินลายจุด (*Siganus canaliculatus*) | ปลาช่อนทรายแก้ว (*Sillago sihama*)

กุ้งแชบ๊วย (*Penaeus indicus*) | กุ้งกุลาดำ (*Penaeus monodon*)

ภาพที่ 12 สัตว์น้ำที่พบในพื้นที่แปลงปลูกหญ้าทะเลและนอกแปลงปลูกหญ้าทะเล ในพื้นที่ชายฝั่งบริเวณเกาะผี อ. สิเกา จ. ตรัง

4) การประเมินการเข้ามาใช้ประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการทำการประมงในพื้นที่แหล่งหญ้าทะเล (ดังภาพที่ 13) พบกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ในพื้นที่แหล่งหญ้าทะเล จำนวน 16 ราย ส่วนใหญ่เป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ อ.เขาวิเศษ โดยเครื่องมือประมงหลักที่นิยมใช้ได้แก่ สวิง รองลงมาคือ อวนลอย/กัด และฉมวก ซึ่งมีปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้เฉลี่ย 2.41 กก./คน/ครั้ง พฤติกรรมการทำประมงในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเสริมในลักษณะการใช้ประโยชน์ตามฤดูกาลประมาณ 4 เดือน/ปี เพื่อการบริโภคในครัวเรือนเป็นหลัก นอกจากนี้ ผลการศึกษายังสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ โดยชาวบ้านในพื้นที่ใกล้เคียงมีความตระหนักและเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ผ่านกิจกรรมรณรงค์ปลูกหญ้าทะเล รวมถึงมีความเข้าใจในกฎระเบียบ ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการคัดขนาดสัตว์น้ำก่อนการจับ ในทางตรงกันข้ามกลุ่มชาวประมงจากต่างพื้นที่ยังขาดการรับรู้และการมีส่วนร่วมด้านการอนุรักษ์ จึงมีการจับสัตว์น้ำโดยไม่คำนึงถึงขนาด ซึ่งนำไปสู่การจับสัตว์น้ำขนาดเล็กและส่งผลกระทบเชิงลบต่อการทำลายวงจรชีวิตของสัตว์น้ำในระยะยาว สถาบันฯ จึงนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางสำคัญในการวางแผนสร้างความตระหนักรู้และขยายเครือข่ายการมีส่วนร่วมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งอย่างยั่งยืนต่อไป

ภาพที่ 13 การลงพื้นที่ประเมินการใช้ประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการทำการประมงในพื้นที่แหล่งหญ้าทะเล บริเวณเกาะผี บ้านพรุจูด ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง

5) กิจกรรมอนุบาลและฟื้นฟูทรัพยากรปะการัง โดยบูรณาการความร่วมมือกับสำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ 7 และบริษัท เลตรัง ไดฟ์วิ่ง จำกัด เพื่อส่งเสริมการฟื้นฟูระบบนิเวศปะการังอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การจัดเตรียมและจัดวางวัสดุล่อการลงเกาะของตัวอ่อนปะการังในพื้นที่ธรรมชาติ (ดังภาพที่ 14) การติดตามและประเมินผลการลงเกาะของตัวอ่อนปะการัง ตลอดจนการนำวัสดุบางส่วนกลับมาตรวจสอบและอนุบาลต่อภายในสถาบันฯ เพื่อเพิ่มโอกาสการรอดชีวิตและการเจริญเติบโตของปะการังก่อนนำกลับสู่แหล่งธรรมชาติ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 สถาบันฯ ได้จัดวางวัสดุล่อการลงเกาะของตัวอ่อนปะการังจำนวน 200 ก้อน ณ บริเวณอ่าวมะขาม บ้านปากเมง

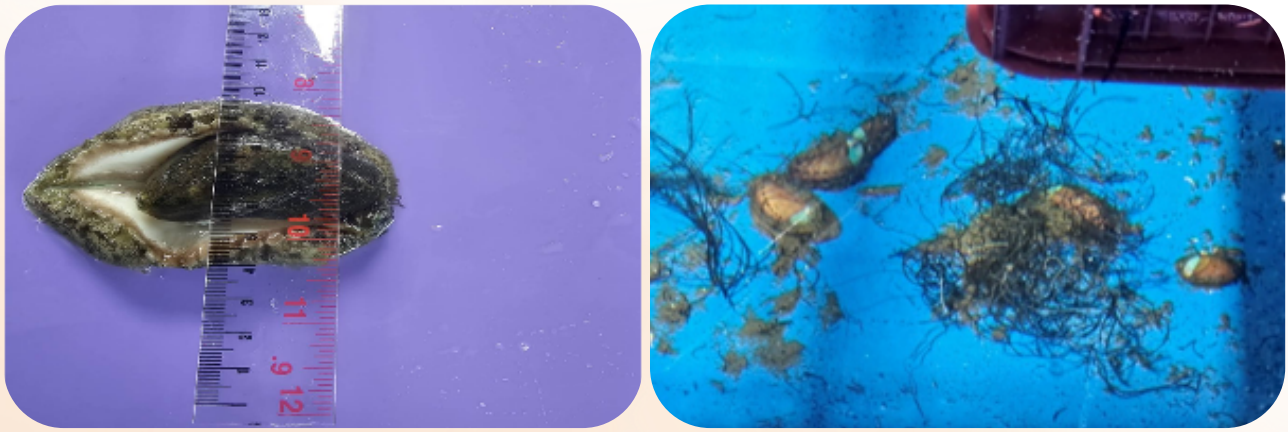
ภาพที่ 14 การจัดวางวัสดุล่อการลงเกาะของตัวอ่อนปะการังในพื้นที่ธรรมชาติ

โดยสถาบันฯ ได้เก็บวัสดุล่อการลงเกาะกลับมาตรวจสอบในห้องปฏิบัติการจำนวน 10 ก้อน ผลการตรวจสอบพบการลงเกาะของปะการังเฉลี่ย 20 โคโลนีต่อก้อน หรือรวมประมาณ 200 โคโลนีจากวัสดุตัวอย่างที่นำมาตรวจวิเคราะห์ (ดังภาพที่ 15) สะท้อนถึงศักยภาพของพื้นที่ในการรองรับการฟื้นตัวของทรัพยากรปะการังตามธรรมชาติ และเป็นฐานข้อมูลสำคัญสำหรับการวางแผนขยายผลการอนุบาลและฟื้นฟูปะการังในอนาคต อันจะนำไปสู่การเสริมสร้างความสมบูรณ์ของระบบนิเวศทางทะเล การเพิ่มแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ และการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลต่อไป

ภาพที่ 15 การตรวจสอบวัสดุล่อการลงเกาะในห้องปฏิบัติการ

6) สถาบันฯ สามารถอนุบาลและดูแลหอยเป๋าฮื้อชนิด *Haliotis asinina* (ดังภาพที่ 16) จำนวน 40 ตัว ในพื้นที่ 1 บ่อ โดยมีการติดตามการเจริญเติบโต การตรวจสอบสุขภาพ และการควบคุมปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในระบบเลี้ยงอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านคุณภาพน้ำ ความสะอาดของบ่อเลี้ยง การให้อาหาร และการเฝ้าระวังสุขภาพสัตว์น้ำ ส่งผลให้หอยเป๋าฮื้อมีความสมบูรณ์ แข็งแรง และสามารถปรับตัวเข้ากับระบบการเลี้ยงได้เป็นอย่างดี อันเป็นการสร้างฐานทรัพยากรที่สำคัญสำหรับการคัดเลือกและพัฒนาเป็นพ่อแม่พันธุ์ในอนาคต ตลอดจนสนับสนุนการเพาะขยายพันธุ์ การฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำท้องถิ่น และการใช้ประโยชน์ด้านการศึกษา การวิจัย และการเรียนรู้ของสถาบันฯ อย่างเป็นรูปธรรม

ภาพที่ 16 หอยเป๋าฮื้อชนิด ***Haliotis asinina***

7) สถาบันฯ ดำเนินกิจกรรมการสร้างป่าชายหาดและป่าชายเลนเพื่อป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง และเสริมสร้างแนวป้องกันชายฝั่งตามธรรมชาติ มีการกำหนดพื้นที่เป้าหมาย พร้อมวางแปลงตัวอย่างขนาด 10 × 10 เมตร จำนวน 3 แปลง (300 ตร.ม.) (ดังภาพที่ 17) เพื่อใช้ติดตามการเจริญเติบโตและประเมินผลการฟื้นฟูทรัพยากรในระยะยาว โดยได้ดำเนินการปลูกต้นจิกทะเลและต้นโกงกางใบเล็ก จำนวน 1,000 ต้น พบต้นจิกทะเลและต้นโกงกางใบเล็กมีอัตราการรอดเฉลี่ยร้อยละ 70 ของจำนวนต้นที่ปลูกทั้งหมดสะท้อนถึงความเหมาะสมของพื้นที่และประสิทธิภาพของแนวทางการฟื้นฟูที่ดำเนินการร่วมกับชุมชนในพื้นที่

ภาพที่ 17 แปลงตัวอย่างขนาด 300 ตร.ม.

ด้านการบริการวิชาการ

ยุทธศาสตร์ที่ 1

พัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้โลกใต้น้ำและการฝึกอบรม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการเป็นแหล่งเรียนรู้ และสนับสนุนกิจกรรมทางวิชาการ

สถาบันฯ พัฒนาศูนย์เรียนรู้อนุรักษ์ฟื้นฟูพะยูนและสัตว์ทะเลหายากจังหวัดตรัง ระยะที่ 3 (ดังภาพที่ 18) เพื่อยกระดับโครงสร้างพื้นฐานให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และวิจัย ภายใต้โครงการศูนย์ความเป็นเลิศและฝึกอบรมด้านทรัพยากรทางทะเล งบประมาณ 50 ล้านบาท โดยครอบคลุมกิจกรรมการปรับปรุงสำคัญ 3 รายการ ได้แก่ ศูนย์ความเป็นเลิศและฝึกอบรมด้านวิทยาศาสตร์ทางทะเลนานาชาติ, การปรับปรุงอาคารเพาะพันธุ์ปะการังและหญ้าทะเลเพื่อการฟื้นฟูทะเลอันดามัน, บ่อฟื้นฟูสัตว์ทะเลหายากก่อนปล่อยสู่ธรรมชาติ เป็นการเตรียมความพร้อมด้านกายภาพเพื่อรองรับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย (IMT-GT) สร้างกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจสีน้ำเงิน (BLUE ECONOMY) และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวิชาการในพื้นที่จังหวัดตรังและกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน

ภาพที่ 18 รูปแบบการปรับปรุงโครงการพัฒนาศูนย์เรียนรู้อนุรักษ์ฟื้นฟูพะยูนและสัตว์ทะเลหายากจังหวัดตรัง ระยะที่ 3

3.2 การพัฒนาการบริการวิชาการและแหล่งเรียนรู้
เพื่อสร้างคุณค่าแก่สังคมและรายได้อย่างยั่งยืน

การให้บริการวิชาการแก่สังคม

สถาบันฯ ได้เปิดให้บริการโรงพยาบาลสัตว์น้ำราชมงคลตรัง ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการให้บริการวิชาการแก่สังคมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล ผ่านการช่วยเหลือและกู้ชีพสัตว์ทะเลหายากในเขตพื้นที่อันดามันตอนล่างที่ได้รับบาดเจ็บ อาทิ เต่าทะเล โลมา และพะยูน ในการนี้ สถาบันฯ ได้บูรณาการความร่วมมือกับเครือข่ายภาคส่วนต่างๆ ได้แก่ คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช และศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอันดามันตอนล่าง เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนภารกิจการฟื้นฟูและดูแลรักษา ก่อนปล่อยคืนสู่ธรรมชาติอย่างยั่งยืน (ดังภาพที่ 19) สำหรับผลการดำเนินงานในปีงบประมาณที่ผ่านมา โรงพยาบาลสัตว์น้ำฯ มีสัตว์ทะเลหายากอยู่ในความดูแลรักษารวมทั้งสิ้น 65 ตัว ประกอบด้วย เต่าทะเล 49 ตัว โลมา 1 ตัว และพะยูน 5 ตัว ทั้งนี้ ผลการดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย โดยทีมสัตวแพทย์และผู้เกี่ยวข้องสามารถทำการรักษาจนกระทั่งสามารถปล่อยเต่าทะเลคืนสู่ธรรมชาติได้สำเร็จจำนวน 30 ตัว และอยู่ระหว่างการดูแลรักษาอาการอย่างใกล้ชิดจำนวน 8 ตัว

ภาพที่ 19 โรงพยาบาลสัตว์น้ำราชมงคลตรัง ร่วมกับคณะสัตวแพทยศาสตร์และศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอันดามันตอนล่าง ในการช่วยชีวิตสัตว์ทะเลหายากที่ได้รับบาดเจ็บ

การให้บริการวิชาการที่ก่อให้เกิดรายได้

สถาบันฯ ได้ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำราชมงคลตรังให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านทรัพยากรทางทะเลและทรัพยากรธรรมชาติ ภายในพิพิธภัณฑ์ฯ ได้รับการยกระดับรูปแบบการจัดแสดงเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และการปลูกฝังจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแก่ผู้เข้าชม ประกอบด้วย ห้องนิทรรศการเทคโนโลยีสารสนเทศโลกใต้ท้องทะเล ห้องนิทรรศการนวัตกรรม 3D Hologram ซึ่งนำเสนอแบบจำลองสัตว์ทะเลเสมือนจริงในรูปแบบสามมิติ และโซนจัดแสดงพันธุ์สัตว์น้ำทั้งในและต่างประเทศรวมกว่า 100 ชนิด ควบคู่กับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการแสดงความสามารถของแมวน้ำ การให้บริการเครื่องเล่นเสมือนจริง (VR) และบริการรถรางนำเที่ยว (ดังภาพที่ 20) เพื่อยกระดับประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้รับบริการทุกช่วงวัย ส่งผลให้พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำราชมงคลตรังสามารถสร้างรายได้จากการให้บริการเข้าชมพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 มีผู้รายได้รวมทั้งสิ้น 4,478,446 บาท ซึ่งไม่เพียงแต่มีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่องค์ความรู้และการบริการวิชาการแก่สังคมเท่านั้น แต่ยังมีส่วนสำคัญในการสร้างรายได้เพื่อให้สถาบันฯ สามารถบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ได้อย่างยั่งยืนต่อไป

ภาพที่ 20 กิจกรรมการจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำราชมงคลตรัง

สถาบันฯ ได้พัฒนากลไกการให้บริการที่ก่อให้เกิดรายได้ให้เป็นไปตามระเบียบของมหาวิทยาลัยฯ ควบคู่กับการพัฒนาระบบและปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนสนับสนุนกิจกรรมทางวิชาการและการให้บริการวิเคราะห์ทดสอบ โดยได้เปิดให้บริการวิเคราะห์ตัวอย่างด้วยเครื่อง FTIR–MICROSCOPE (ดังภาพที่ 21) ซึ่งเป็นเทคนิคการวิเคราะห์ด้วยแสงอินฟราเรดที่สามารถตรวจสอบและจำแนกไมโครพลาสติก รวมถึงสารปนเปื้อนในตัวอย่างประเภทต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ดิน น้ำ พืช ผลิตภัณฑ์ประมง และสัตว์น้ำ ได้แก่ กุ้ง หอย ปู และปลา

ภาพที่ 21 การตรวจสอบและจำแนกไมโครพลาสติก สารปนเปื้อน ด้วยเครื่อง FTIR–Microscope

นอกจากนี้ สถาบันฯ ยังได้เพิ่มช่องทางการให้บริการวิเคราะห์คุณภาพน้ำ (ดังภาพที่ 22) เช่น การวิเคราะห์ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) ค่าความต้องการออกซิเจนทางชีวเคมี (Biochemical Oxygen Demand: BOD5) ของแข็งแขวนลอย (Suspended Solids) และค่าออกซิเจนที่ละลายในน้ำ (Dissolved Oxygen : DO) ส่งผลให้สามารถสร้างรายได้จากการให้บริการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปีงบประมาณ 2568 มีรายได้ 87,600 บาท และปีงบประมาณ 2569 มีรายได้ 166,000 บาท เพิ่มขึ้น 78,400 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 89.50 เมื่อเทียบกับปีงบประมาณ 2568

ภาพที่ 22 การให้บริการวิเคราะห์คุณภาพน้ำ

3.3 การสื่อสารเชิงรุกเพื่อขยายการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และบริการวิชาการ

การสร้างการรับรู้และส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้โลกใต้น้ำ

วันที่ 7 เมษายน 2569 สถาบันฯ จัดโครงการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้การแสดงความสามารถของแมวน้ำรุ่นใหม่ (ดังภาพที่ 23) โดยบูรณาการกิจกรรมสร้างสรรค์กับการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านชีววิทยาทางทะเล การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการจัดการสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อขยายการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้แก่เด็ก เยาวชน นักเรียน นักศึกษา ประชาชน และนักท่องเที่ยวทุกช่วงวัย ส่งผลให้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำราชมงคลตรังมีผู้เข้าชมรวมทั้งสิ้น 103,399 คน ประกอบด้วยนักท่องเที่ยวชาวไทย 59,071 คน นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 816 คน และกลุ่มสถาบันการศึกษาและหน่วยงานศึกษาดูงาน 43,512 คน สะท้อนถึงศักยภาพของพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำในการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านทรัพยากรทางทะเลที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างหลากหลาย

ภาพที่ 23 พิธีเปิดโครงการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้การแสดงความสามารถของแมวน้ำรุ่นใหม่

การพัฒนาช่องทางการสื่อสารเพื่อขยายการเข้าถึงบริการวิชาการ

สถาบันฯ พัฒนาการสื่อสารเชิงรุกแบบผสมผสาน เพื่อขยายช่องทางการเข้าถึงองค์ความรู้และบริการวิชาการสู่สาธารณชน ผ่านการผลิตเนื้อหาดิจิทัล (DIGITAL CONTENT) ทาง FACEBOOK เว็บไซต์ และ TIKTOK (ดังภาพที่ 24) ตลอดจนสื่ออินโฟกราฟิก วิดีโอสั้น และการถ่ายทอดสดกิจกรรมสำคัญ ควบคู่กับการประชาสัมพันธ์กิจกรรมและบริการของพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ รวมถึงการติดตั้งป้ายประชาสัมพันธ์และป้ายบิลบอร์ดในพื้นที่สำคัญของจังหวัดตรัง ส่งผลให้การสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์มียอดเข้าถึงรวม 132,788 ครั้ง และสามารถขยายการรับรู้ไปยังประชาชนกลุ่มใหม่ได้มากกว่า ร้อยละ 60 ของผู้เข้าถึงทั้งหมด

ภาพที่ 24 ช่องทางการประชาสัมพันธ์สถาบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านการบริหารจัดการองค์กร

ยุทธศาสตร์ที่ 1

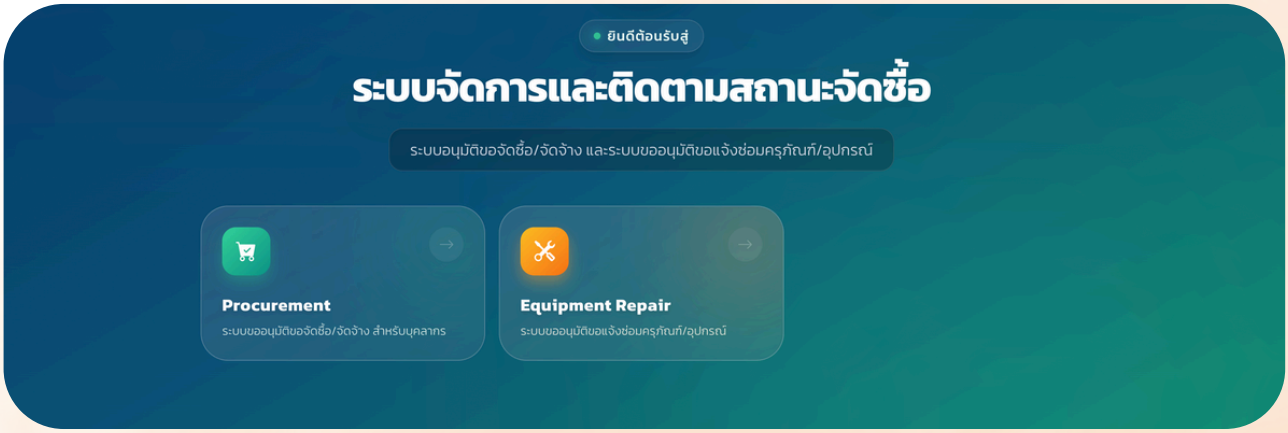
พัฒนาระบบกลไก การบริหารและจัดการทรัพยากร

4.1 การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อยกระดับประสิทธิภาพ

การบริหารจัดการองค์กรและธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ

ระบบจัดการและติดตามสถานะการจัดซื้อจัดจ้าง (AQ Procurement)

สถาบันฯ พัฒนาระบบจัดการและติดตามสถานะการจัดซื้อจัดจ้าง (AQ Procurement) (ดังภาพที่ 25) เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นระบบ สามารถติดตามสถานะและความก้าวหน้าของการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนได้อย่างสะดวก ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับติดตาม ลดความคลาดเคลื่อนในการปฏิบัติงาน และส่งเสริมให้กระบวนการดำเนินงานมีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ อันเป็นการสนับสนุนการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

ภาพที่ 25 ระบบจัดการและติดตามสถานการณ์จัดซื้อจัดจ้าง (AQ Procurement)

ระบบฐานข้อมูลการจัดเก็บปริมาณขยะ (RUTS Waste DB)

สถาบันฯ พัฒนาระบบฐานข้อมูลการจัดเก็บปริมาณขยะ (RUTS Waste DB) (ดังภาพที่ 26) เพื่อจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลปริมาณขยะของหน่วยงานอย่างเป็นระบบ สามารถนำข้อมูลมาใช้ในการติดตามและประเมินผลการจัดการขยะ รวมทั้งสนับสนุนการวางแผนและปรับปรุงการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สะท้อนถึงการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้สนับสนุนการบริหารจัดการบนฐานข้อมูลและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

ภาพที่ 26 ระบบฐานข้อมูลการจัดเก็บปริมาณขยะ (RUTS Waste DB)

4.2 ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และสนับสนุนการมีตำแหน่งทางวิชาการที่เพิ่มขึ้น

สถาบันฯ มุ่งเน้นการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาผลงานเชิงวิชาชีพเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น ผ่านระบบพี่เลี้ยงร่วมกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ที่คอยดูแลและให้คำปรึกษา เพื่อยกระดับสมรรถนะบุคลากรทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพให้สอดคล้องกับภารกิจขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 บุคลากรของสถาบันฯ จำนวน 2 ราย ได้เข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน เพื่อขอกำหนดตำแหน่งชำนาญการ (ดังภาพที่ 27) เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดทำผลงานทางวิชาชีพและขับเคลื่อนความก้าวหน้าในสายงานอย่างเป็นรูปธรรม

ภาพที่ 27 บุคลากรโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน

4.3 การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและวัฒนธรรมองค์กรที่เกื้อกูล

1) สถาบันฯ ส่งเสริมคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีของบุคลากรผ่านกิจกรรมกีฬาเปตองประจำเดือน (ดังภาพที่ 28) เพื่อส่งเสริมการออกกำลังกายและสุขภาวะที่ดี เปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมและทำกิจกรรมร่วมกัน ตลอดจนเสริมสร้างความสามัคคี การทำงานเป็นทีม และความสัมพันธ์ที่ดีภายในองค์กร อันเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่เกื้อกูลและการร่วมกันขับเคลื่อนภารกิจของสถาบันฯ ไปสู่เป้าหมายร่วมกัน

ภาพที่ 28 กิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกายบุคลากร (กีฬาเปตอง)

2) สถาบันฯ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ผ่านกิจกรรม Big Cleaning Day (ดังภาพที่ 29) โดยร่วมกันทำความสะอาด จัดระเบียบ และปรับปรุงพื้นที่ปฏิบัติงานและพื้นที่ส่วนรวมให้มีความสะอาด เป็นระเบียบ และเอื้อต่อการปฏิบัติงาน เพื่อปลูกฝังความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เสริมสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของบุคลากร ตลอดจนสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดีและวัฒนธรรมองค์กรที่เกื้อกูล

ภาพที่ 29 กิจกรรม Big Cleaning Day

4.4 จัดให้มีการประชุมบุคลากร อย่างสม่ำเสมอเพื่อร้างวัฒนธรรมการเสวนา

เพื่อถ่ายทอดความคิด สร้างความเข้าใจและระดมความคิดใหม่ ๆ ร่วมกัน เพื่อพัฒนาสื่อสารองค์กร

สถาบันฯ มีการจัดประชุมประจำเดือนอย่างต่อเนื่อง (ดังภาพที่ 30) ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการติดตามความก้าวหน้าของแผนงาน การประสานความร่วมมือระหว่างส่วนงาน และการร่วมกันแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานได้อย่างทันท่วงที บุคลากรได้รับทราบข้อมูลข่าวสารและนโยบายสำคัญอย่างทั่วถึง เกิดความเข้าใจในเป้าหมายร่วมกันขององค์กร ตลอดจนสร้างความผูกพันและการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับในการขับเคลื่อนภารกิจของสถาบันฯ ให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 30 การจัดประชุม ติดตามงานประจำเดือน

4.5 การส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและลดปริมาณของเสีย

สถาบันฯ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและลดปริมาณของเสีย โดยดำเนินการคัดแยกขยะและจัดจุดคัดแยกขยะภายในสถาบันฯ เพื่อให้สามารถแยกวัสดุที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม ควบคู่กับการรณรงค์ลดการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว เพื่อสร้างความตระหนักและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรของบุคลากรให้เกิดความคุ้มค่า ลดความสิ้นเปลือง และส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมภายในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ (ดังภาพที่ 31)

ภาพที่ 31 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและลดปริมาณของเสีย

สรุปภาพรวมผลการดำเนินงานประจำปี

สถาบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

1 ด้านสนับสนุนการจัดการศึกษา

การเพิ่มประสิทธิภาพการสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง

1.1 พัฒนาและปรับปรุงกลไกเพื่อการเข้าถึงแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ของสถาบันให้มีความหลากหลายหน่วยงานจัดการศึกษามากขึ้น

ในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 สถาบันฯ ได้ขับเคลื่อนภารกิจการเป็นแหล่งเรียนรู้และพื้นที่ฝึกปฏิบัติการภาคสนาม (Field Practices) เพื่อสนับสนุนเป้าหมายการผลิตบัณฑิตตามอัตลักษณ์ "สร้างนักปฏิบัติมืออาชีพ" อย่างเป็นรูปธรรม โดยเริ่มต้นจากการยกระดับระบบบริการแหล่งเรียนรู้สู่รูปแบบดิจิทัลผ่านการพัฒนาระบบจองเข้าชมพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำออนไลน์ ซึ่งช่วยจัดระเบียบรอบการเข้าชมแบบหมู่คณะ ลดขั้นตอนความซ้ำซ้อนทางเอกสาร และใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลสถิติดิจิทัลในการวางแผนพัฒนาการเรียนรู้และบริการวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่ไปกับการบูรณาการทรัพยากรและเครื่องมือวิทยาศาสตร์ขั้นสูงร่วมกับคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง ในรายวิชาระบบการจัดการคุณภาพและความปลอดภัยทางอาหาร เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการวิเคราะห์ไมโครพลาสติกจริงด้วยเทคนิค Fourier Transform Infrared Spectroscopy (FTIR) ซึ่งช่วยเสริมสร้างทักษะความเชี่ยวชาญเชิงเทคนิคและมาตรฐานวิชาชีพในสถานการณ์จริง

1.2 พัฒนาการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานจัดการศึกษา ของมหาวิทยาลัยและเครือข่ายทางวิชาการภายในประเทศ

สถาบันฯ ยังได้ขยายบทบาทสู่การเป็นแหล่งฝึกปฏิบัติงานภาคสนามผ่าน 2 กลไกสำคัญ ได้แก่ การจัดกิจกรรมจิตอาสาร่วมกับโรงเรียนปะเหลียนผดุงศิษย์เพื่อเปิดพื้นที่ให้เยาวชนได้ฝึกทักษะการดูแลระบบนิเวศสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ การสื่อความหมายธรรมชาติ และการร่วมฟื้นฟูสัตว์ทะเลหายาก ตลอดจนการเปิดรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้านการอนุรักษ์พะยูนและสัตว์ทะเลหายากจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต ซึ่งนอกจากจะช่วยเสริมสร้างทักษะวิชาชีพและจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์เชิงลึกแก่นักศึกษาแล้ว ยังเป็นพลังขับเคลื่อนในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันการศึกษาเพื่อร่วมกันผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์ทางทะเลและการจัดการทรัพยากรชายฝั่งอย่างยั่งยืน

2 นโยบายด้านการสร้างผลงานวิจัย

การพัฒนาการวิจัยและระบบนิเวศการวิจัยระดับชาติและนานาชาติ

2.1 พัฒนาโปรแกรมการวิจัยที่มีลักษณะการวิจัยร่วมกันในประเด็นที่เป็นปัญหาที่ต้องใช้ศาสตร์ที่ หลากหลายสาขา (Mega-project Platform)

สถาบันฯ ขับเคลื่อนความร่วมมือด้านการวิจัยและวิชาการร่วมกับเครือข่ายพันธมิตรระดับประเทศ ผ่านการลงนามบันทึกข้อตกลงความเข้าใจ (MOU) ร่วมกับมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใน"โครงการสำรวจและประเมินความหลากหลายทางชีวภาพในป่าชายเลน เพื่อจัดทำฐานข้อมูลของประเทศไทย และต่อยอดสู่กลไกทางการเงินด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ" โดยมหาวิทยาลัยฯ ได้รับการจัดสรรทุนวิจัยรวม 6 โครงการ วงเงิน 2,617,000 บาท ซึ่งสถาบันฯ รับผิดชอบดำเนินโครงการวิจัยสำคัญ จำนวน 2 โครงการ ได้แก่ โครงการศึกษาความหลากหลายของปลาในพื้นที่ป่าชายเลนชุมชน จังหวัดตรัง และโครงการศึกษาความหลากหลายของแพลงก์ตอนพืชในพื้นที่ป่าชายเลนชุมชนและป่าชายเลนธรรมชาติ จังหวัดตรัง เพื่อสร้างฐานข้อมูลทางวิทยาศาสตร์สำหรับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และยกระดับการบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนอย่างยั่งยืน

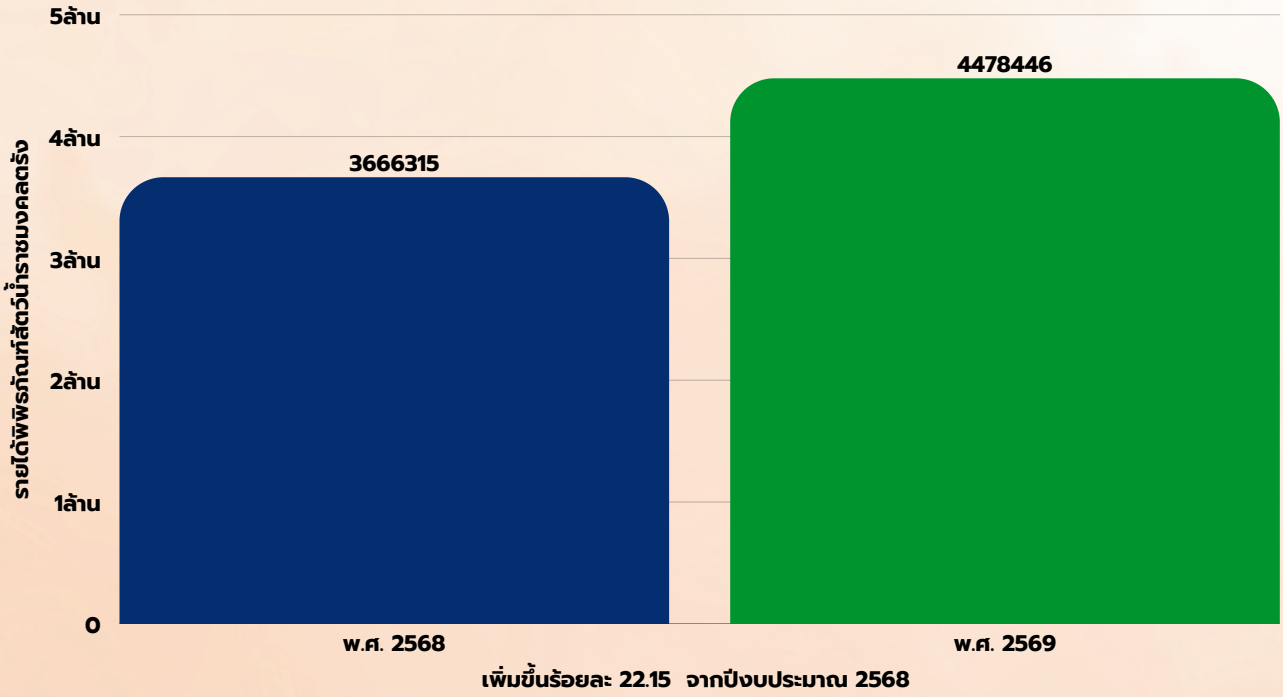
1.2 พัฒนาโปรแกรมการวิจัยที่ตอบสนองการพัฒนาการจัดการพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ (Aquarium Research: Ex-in Situ Conservation Research Program)

สถาบันฯ พัฒนาโปรแกรมการวิจัยเพื่อสนับสนุนการจัดการพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล โดยบูรณาการการวิจัย การอนุบาลและเพาะขยายพันธุ์นอกถิ่นอาศัยควบคู่กับการฟื้นฟูทรัพยากรในแหล่งธรรมชาติ ครอบคลุมการเพาะและฟื้นฟูหญ้าทะเล การอนุบาลและฟื้นฟูปะการัง การอนุบาลหอยเป๋าฮื้อ ตลอดจนการฟื้นฟูระบบนิเวศชายฝั่งและติดตามความหลากหลายของสัตว์น้ำ ผลการดำเนินงานก่อให้เกิดองค์ความรู้และข้อมูลทางวิชาการสำหรับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเล พร้อมทั้งบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ชุมชน และเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อถ่ายทอดและประยุกต์ใช้องค์ความรู้สู่การอนุรักษ์ในพื้นที่จริง อันเป็นการเสริมศักยภาพของพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำให้เป็นฐานการวิจัย การเรียนรู้และการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลอย่างเป็นรูปธรรม

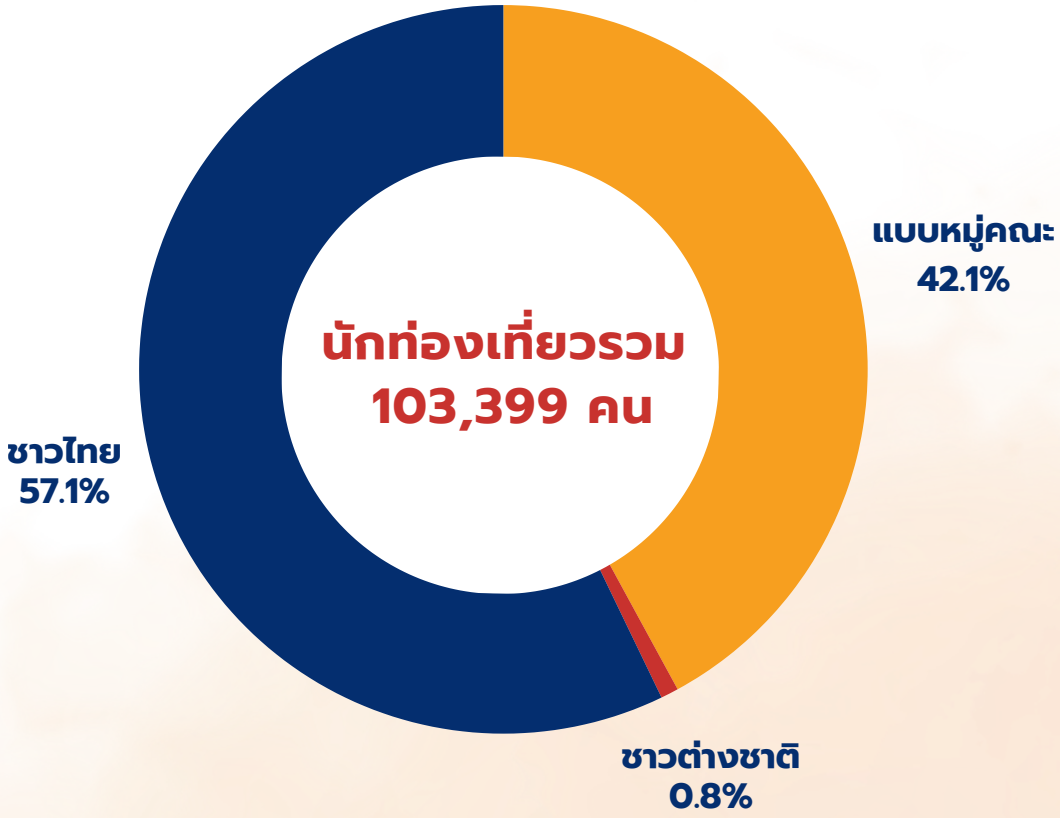
3 นโยบายด้านการบริการวิชาการ

พัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้โลกใต้น้ำและการฝึกอบรมด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สถาบันฯ ยกระดับการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาสู่การเป็นแหล่งเรียนรู้โลกใต้น้ำและศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการเรียนรู้ การวิจัย และการฝึกอบรม ควบคู่กับการให้บริการวิชาการแก่สังคม การอนุรักษ์และฟื้นฟูสัตว์ทะเลหายาก และการพัฒนาบริการที่ก่อให้เกิดรายได้ พร้อมทั้งบูรณาการความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายและใช้การสื่อสารเชิงรุกเพื่อขยายการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำราชมงคลตรังมีผู้เข้าชม 103,399 คน มีรายได้รวม 4,478,446 บาท และการสื่อสารออนไลน์มียอดเข้าถึง 132,788 ครั้ง สะท้อนถึงศักยภาพในการใช้ทรัพยากรและองค์ความรู้ของสถาบันฯ เพื่อสร้างประโยชน์แก่สังคม ควบคู่กับการสร้างรายได้เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานอย่างยั่งยืน

ภาพที่ 32 รายได้รวมของสถาบันฯ ปีงบประมาณ 2569

ภาพที่ 33 ข้อมูลนักท่องเที่ยว ปีงบประมาณ 2569

ด้านการบริหารจัดการองค์กร

องค์กรที่มีการบูรณาการการใช้ประโยชน์ทั้งทรัพยากรบุคคลและโครงสร้างพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ

สถาบันฯ มุ่งพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้สนับสนุนการปฏิบัติงาน การติดตามและการบริหารจัดการข้อมูล ควบคู่กับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีความก้าวหน้าในสายงาน ตลอดจนเสริมสร้างการมีส่วนร่วม ความสัมพันธ์อันดี และวัฒนธรรมองค์กรที่เกื้อกูล ผ่านกิจกรรมและกลไกการสื่อสารภายในที่เปิดโอกาสให้บุคลากรร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและขับเคลื่อนการดำเนินงานไปสู่เป้าหมายร่วมกัน พร้อมทั้งส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ลดปริมาณของเสีย และสร้างความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม อันนำไปสู่การบริหารจัดการองค์กรที่มีคุณภาพและสนับสนุนการดำเนินพันธกิจของสถาบันอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ที่ตั้ง : 179 หมู่ 3 ต.ไม้ฝาด อ.สิเกา จ.ตรัง 92150
โทรศัพท์จองการเข้าชมพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ
098-016-1076
nrei.ticket@gmail.com